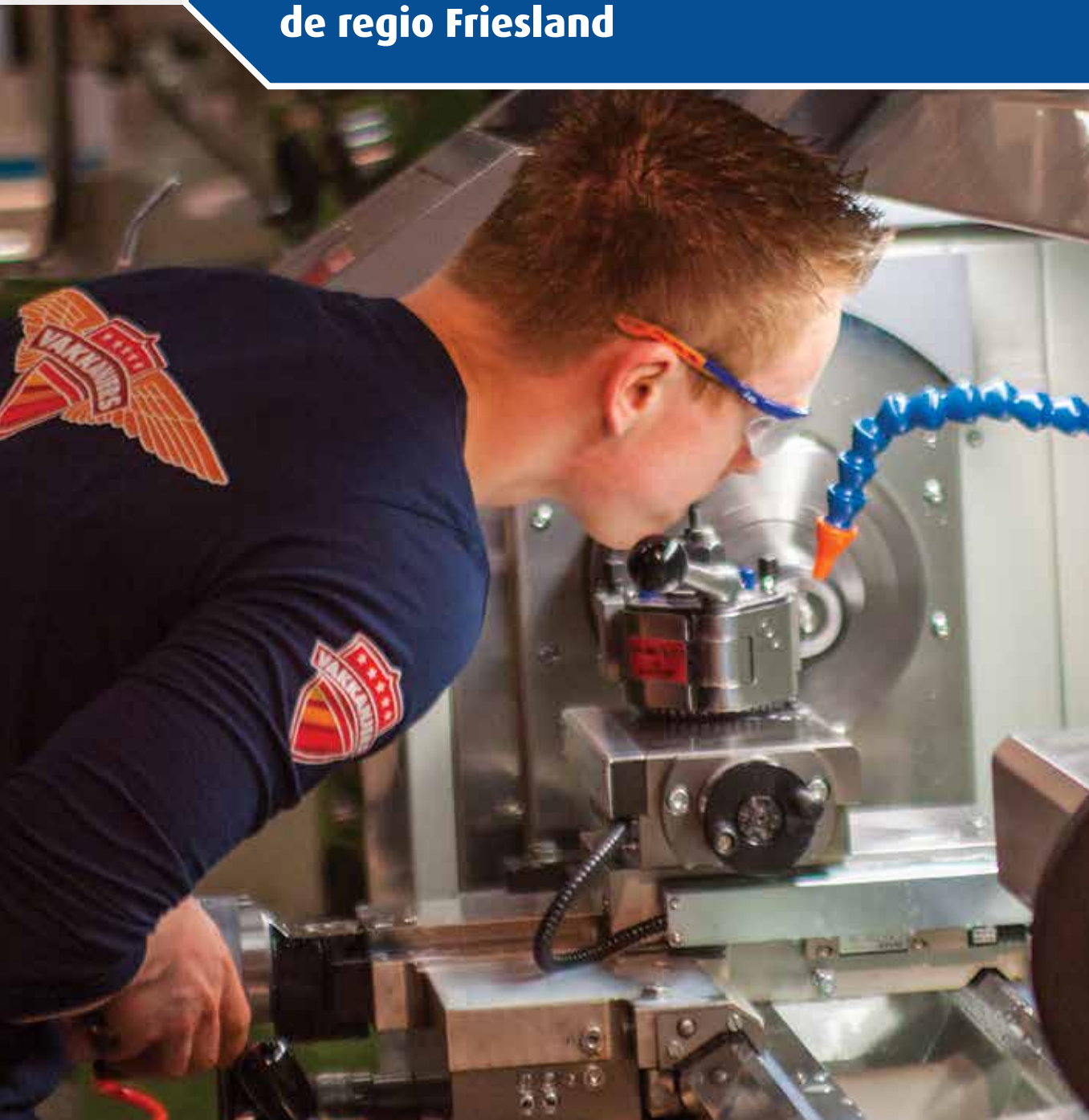

juni 2014

Basiscijfers Jeugd

informatie over de arbeidsmarkt,
het onderwijs en leerplaatsen in
de regio Friesland

Een gezamenlijke uitgave van:

beroepsonderwijs bedrijfsleven

Leeswijzer

De Basiscijfers Jeugd is vernieuwd. Om u optimaal van informatie te voorzien over de stand van zaken rond vraag en aanbod op de stage- en arbeidsmarkt hebben SBB en UWV de opzet van de Basiscijfers Jeugd gewijzigd. Elke uitgave bevat voortaan een achtergrondartikel. Deze keer gaat het artikel over doelmatigheid in het mbo. U vindt dit artikel na de inleiding (p. 3).

Daarna geven we een overzicht van kansen en mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Dit gebeurt door een selectie van beroepen met een gunstig arbeidsmarktperspectief weer te geven (p. 4). Tevens is per bedrijfssector de uitstroom van jongeren uit WW-uitkeringen naar werk opgenomen (p. 4). Vervolgens schetsen we een beeld van de vraag op de arbeidsmarkt aan de hand van het aantal ontstane vacatures (p. 5-6) en van de vraag naar stagiairs met behulp van gemelde tekorten aan leerplaatsen (p. 7) en de ontwikkeling van het aantal leerbedrijven (p. 8-9).

De kenniscentra geven een korte toelichting op de ontwikkelingen op de arbeids- en stagemarkt per beroepsgroep (p. 10-11). Vervolgens tonen we per beroepsgroep de doorstroom van gediplomeerden binnen het onderwijs (p. 12).

Tot slot gaan we in op het aanbod van niet-werkende werkzoekenden. Hierbij wordt gekeken naar jongeren die staan ingeschreven als werkzoekend en jongeren die op dit moment een WW-uitkering ontvangen (p. 13-15).

De Basiscijfers Jeugd verschijnt elke vier maanden. Meer informatie is te vinden op www.kansopwerk.nl en www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie.

Met de Basiscijfers Jeugd geven UWV en SBB een beeld van de actuele kansen en mogelijkheden voor jongeren op de arbeidsmarkt en stagemarkt.

De gegevens in de Basiscijfers Jeugd kunnen het startpunt vormen voor gerichte actie en sectorale verdiepingen in de regio. Zo kunnen de basiscijfers een bijdrage leveren aan de invulling van de regionale Aanpak Jeugdwerkloosheid. UWV en SBB ondersteunen u graag. U vindt alle contactgegevens in het colofon op de achterzijde.

Arbeidsmarkt en stagemarkt

Studenten die nu een diploma halen en op zoek gaan naar werk, hebben in deze regio een gunstig baanperspectief wanneer zij aan de slag willen als onder andere verpleegkundige, opticien of service-monteur. In de afgelopen periode zijn in de bedrijfssectoren bouwnijverheid en landbouw, bosbouw en visserij relatief veel WW-uitkeringen van jongeren beëindigd omdat zij werk hebben gevonden. In de bedrijfssector gezondheidszorg, welzijn en cultuur zijn de meeste ontstane vacatures op mbo-niveau. In de periode van december 2013 tot en met maart 2014 waren er in de regio Friesland 3.120 mbo vacatures. Ten opzichte van dezelfde periode een jaar ervoor, december 2012 tot en met maart 2013, is dit aantal gestegen met 9 procent. In de beroepsgroep detailhandel food/non food is het aantal vacatures sterk gestegen en in de beroepsgroepen horeca en schoonmaak en glazenwassen gedaald. Vergelijken we de verdeling van het aantal vacatures in de regio Friesland met het landelijke beeld, dan blijkt dat er in deze regio relatief veel vacatures zijn in de beroepsgroep horeca en weinig in de detailhandel en economisch administratief. Gediplomeerden zijn op zoek naar een baan, studenten hebben behoefte aan een geschikte leerplaats. Knelpunten op de stagemarkt (bol) en leerbanenmarkt (bbl) zijn in deze regio aanwezig in de beroepsgroepen dierverzorging, hout en meubel, ICT en zorg. Het aantal studenten dat in de eerste vier maanden van dit kalen-

derjaar is gestart met een stage of leerbaan, is in deze regio gestegen ten opzichte van dezelfde periode in 2013. Dit beeld is gelijk aan het landelijke beeld. De stijging vindt met name plaats in de bol.

Door naar een vervolgopleiding

Steeds meer studenten in de regio Friesland kiezen ervoor na hun diploma door te stromen naar een vervolgopleiding binnen het mbo of naar het hbo. Van alle gediplomeerden stroomde 43 procent door naar een vervolgopleiding. Vorig jaar was dit nog 39 procent.

Jongeren op zoek naar werk

Eind april 2014 zijn in de regio Friesland 4.048 jongeren tot 27 jaar bij UWV geregistreerd als werkzoekend. Van deze jongeren heeft 41% geen startkwalificatie. Landelijk is dit aandeel hoger (46%). De groep middelbaar opgeleiden (minimaal mbo niveau 2, havo of vwo) heeft in deze regio een aandeel van 51%. Dat is hoger dan het landelijke aandeel (43%). De groep hoogopgeleiden (hbo of wo) heeft in de regio een aandeel van 8%. Dit is ongeveer gelijk aan het landelijke beeld. Eind april 2014 waren er 1.311 lopende WW-uitkeringen aan jongeren in de regio. Een jaar eerder waren dat er 1.423. Dit is een daling van 8%, en daarmee gunstiger dan de landelijke ontwikkeling (+1%). De gemeente Leeuwarden heeft de meeste lopende WW-uitkeringen. In Littenseradiel is het aantal lopende WW-uitkeringen relatief het meest gestegen. Het totale aantal nieuwe WW-uitkeringen aan jongeren is in de periode januari t/m april 2014 afgenomen met 341 (-17%). De grootste daling is te zien onder jongeren die werkzaam waren in de financiële en zakelijke dienstverlening (-134;-16%). Het aantal nieuwe WW-uitkeringen aan jongeren die werkzaam waren in de gezondheidszorg, welzijn en cultuur is het meest gestegen (+33;+18%). In dezelfde periode werden 1.012 WW-uitkeringen aan jongeren beëindigd vanwege werkhervatting. Ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder is dit een stijging van 98 (+11%).

(Macro-)doelmatigheid in het mbo

Om studenten ook in de toekomst goed onderwijs te kunnen bieden, zodat zij goed voorbereid de arbeidsmarkt betreden, is er momenteel veel aandacht voor doelmatigheid. maar wat is doelmatigheid eigenlijk?

Onder (macro)doelmatigheid verstaat het georganiseerd onderwijs en bedrijfsleven, verenigd in SBB ten eerste dat het opleidingsaanbod zoveel mogelijk aansluit op de vraag vanuit de arbeidsmarkt. Ten tweede betekent doelmatigheid dat publieke en private middelen effectief worden ingezet om de kwaliteit van het onderwijsaanbod te waarborgen.

Om tot een doelmatig opleidingsaanbod te komen is een dialoog tussen het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven noodzakelijk. Feiten en cijfers, erkend door zowel onderwijs als bedrijfsleven, zijn van essentieel belang om deze dialoog goed te kunnen voeren.

SBB probeert onderwijs en bedrijfsleven te ondersteunen met informatie over de vraag

naar en het aanbod van stages en leerbanen, het onderwijs en de arbeidsmarkt.

Deze uitgave Basiscijfers Jeugd van UWV en SBB is daar een voorbeeld van. Onlangs is een website met doelmatigheidsinformatie gelanceerd, waar informatie te vinden is over het onderwijs en de arbeidsmarkt per regio, doelmatigheid.s-bb.nl. Onderwijs en bedrijfsleven beschikken op deze manier over dezelfde doelmatigheidsinformatie.

Website met doelmatigheidsinformatie

De website toont naast informatie over het onderwijs zoals studentenaantallen en aantallen gediplomeerden verschillende indicatoren over de arbeidsmarktpositie van recent gediplomeerden:

- › het aandeel gediplomeerden dat na diplomering aan het werk is (bron: CBS, ROA)
- › het aandeel recent gediplomeerden dat na diplomering werk heeft op het niveau van de opleiding (bron: ROA)
- › de kans op werk voor een recent gediplomeerden in het verlengde van de opleiding als de student nu met de opleiding begint (bron: www.kansopwerk.nl).

Hoe kan deze informatie worden gebruikt?

Deze informatie kan voor het onderwijs en bedrijfsleven aanleiding zijn om over het opleidingsaanbod in de regio in gesprek te gaan. Zij bepalen samen waar kansen en knelpunten zitten. De feiten en cijfers op zich doen *geen uitspraak* over ondoelmatige situaties. Door *analyse en duiding van partijen in de regio* aan de hand van feiten en cijfers kunnen ondoelmatige situaties worden benoemd en kunnen de betrokkenen onderling hierover afspraken maken.

Wat levert dit op?

Wanneer onderwijs en bedrijfsleven in dialoog komen tot een goede afstemming van het opleidingsaanbod op de behoefte in de regio, hebben alle betrokken partijen daar profijt van. De student volgt een opleiding waar de arbeidsmarkt om vraagt, het bedrijfsleven kan worden voorzien in de personeelsbehoefte en de school heeft een opleidingsaanbod dat aansluit op de vraag vanuit het bedrijfsleven.

Bekijk de website: doelmatigheid.s-bb.nl

Kansen op de arbeidsmarkt

Kansrijke beroepen op de arbeidsmarkt (bron: kenniscentra)

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van mbo-beroepen die een goede kans bieden op een baan voor

gediplomeerde schoolverlaters, die nu een baan zoeken in het landsdeel waartoe deze regio behoort. Het is een selectie van

beroepen. Meer kansrijke beroepen vindt u op barometer.s-bb.nl.

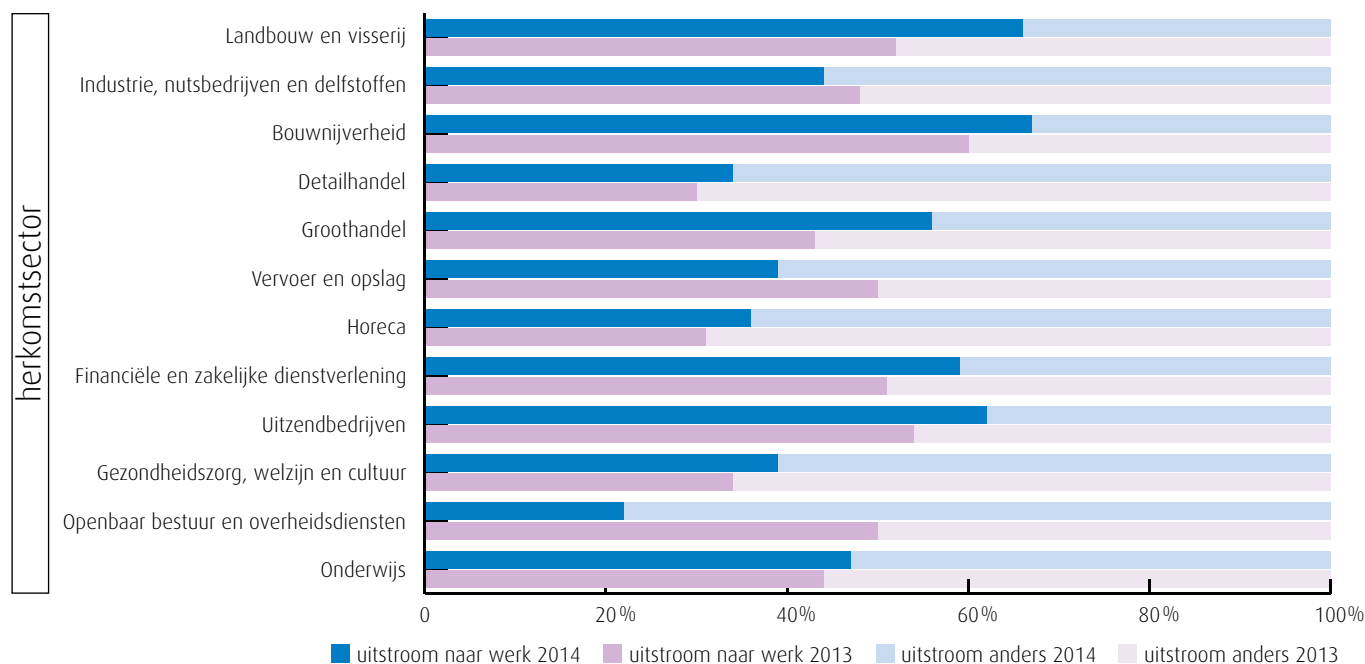
Beroepsgroep	Beroep	Niv.	Beroepsgroep	Beroep	Niv.
Bouw en infra	Allround steigerbouwer	3	Plantenteelt	Medewerker teelt	2
Carrosserie	Autoschadetechnicus	3	Procestechiek	Operator B,C	3,4
Carrosserie	Carrosseriebouwer	2	Recreatie	Medewerker watersportindustrie	2,3,4
Creatieve en Ambachtelijke techniek	Uurwerktechnicus	4	Techniek	(Commercieel) technicus engineering	4
Dokter-/apotheek-/ tandartsassistenten	Doktersassistent	4	Techniek	Allround lasser	3
Economisch	(Junior) accountmanager	4	Techniek	Constructiewerker	3
Administratief	Commercieel medewerker	3	Techniek	Eerste monteur elektronische installaties	3
Economisch	Contactcenter medewerker	3	Techniek	Eerste monteur koudetechniek	3
Administratief	Opticien	4	Techniek	Servicemonteur elektrotechniek	3
Gezondheidstechniek	Schoenhersteller	2	Techniek	Servicemonteur/servicetechnicus	
Handel	Aankomend verkoopmedewerker	1	Verssectoren	werktuigbouw	3,4
Handel	Verkoopsspecialist (detailhandel/wonen)	3	Verssectoren	Productiemedewerker versindustrie	2,3
Mobiliteit	Eerste autotechnicus	3	Voedingsindustrie	Voedingsoperator	2
			Voedingsindustrie	Allround operator (Allround voedingsoperator Aequor)	2
			Zorg en welzijn	Voedingsmanagement	4
				Verpleegkundige	4

Van WW naar werk (bron: UWV)

Deze grafiek geeft inzicht in het aandeel WW-uitkeringen (<27 jaar) dat is beëindigd vanwege werkherhvatting. Andere redenen voor beëindiging zijn het bereiken van de

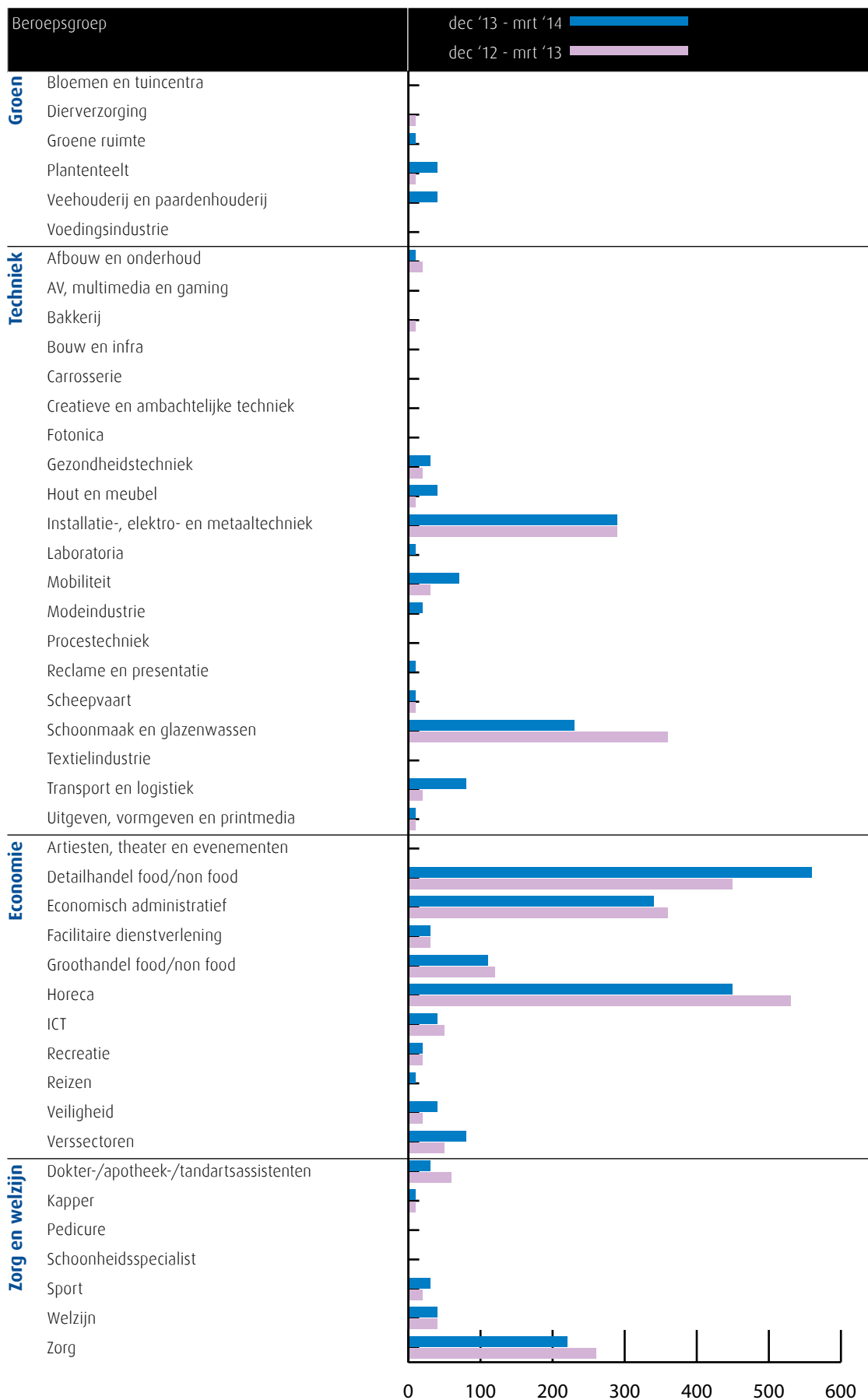
maximale duur van de WW-uitkering en 'overige redenen' (o.a. ziekte). Per bedrijfssector is het aandeel jongeren weergegeven dat vanuit die sector in de WW is te

rechtgekomen en de WW nu verlaten heeft, over de periode januari t/m april 2014. Zij kunnen ook in een andere sector dan de herkomstsector werk gevonden hebben.

Vacatures mbo-niveau dec '13 t/m mrt '14

Deze figuur toont het aantal ontstane vacatures op mbo-niveau in deze regio. De kenniscentra hebben de vacatures gekoppeld aan de mbo-beroepsgroepen en onderliggende kwalificaties. Door weging en ophoging is het mogelijk een betrouwbare inschatting te maken van het werkelijke aantal vacatures waarvoor extern wordt geworven. (bron: Jobfeed, bewerking Panteia en SBB, 2014)

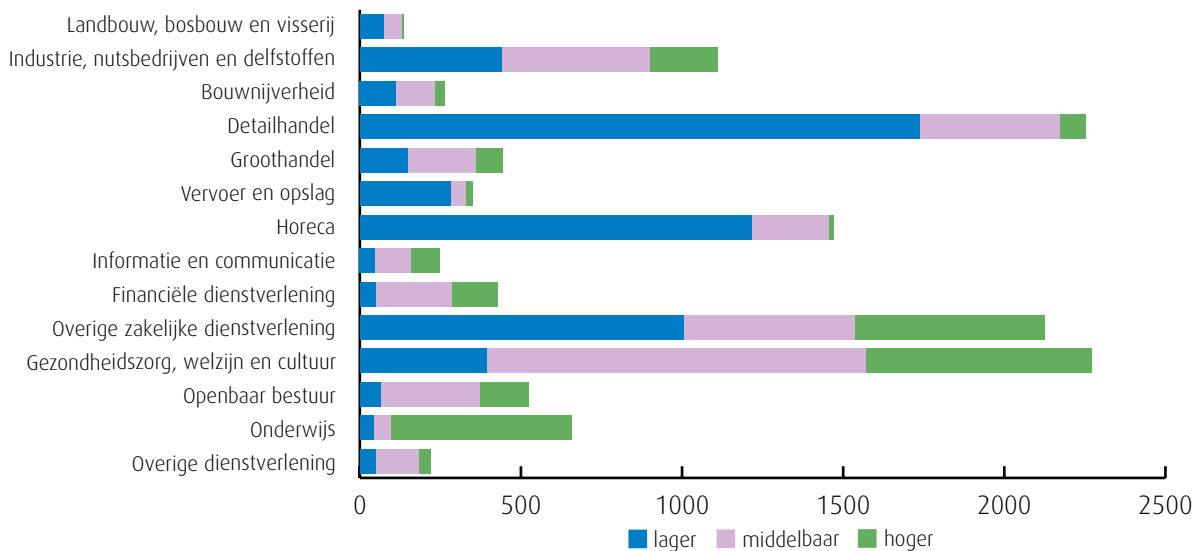
Ontstane vacatures en gerealiseerde plaatsingen

Aantal vacatures naar gevraagd beroepsniveau (bron: UWV)

Deze grafiek geeft de totale vacaturemarkt weer in de regio. De staven tonen het aantal ontstane vacatures per bedrijfssector

over het jaar 2013, verdeeld naar gevraagd niveau. In sommige sectoren zijn vooral vacatures voor middelbaar opgeleiden

ontstaan, in andere sectoren worden vooral hoger of lager opgeleiden gezocht.

Gerealiseerde plaatsingen op een leerbaan (bbl) en stageplaats (bol) per sector in de periode 1 januari t/m 30 april 2014 (bron: DUO en Stagemarkt.nl)

Aantal gerealiseerde plaatsingen op een leerbaan (bbl)		2012	2013	2014
Plaatsingen zonder startkwalificatie	Groen	8	12	21
	Techniek	123	123	87
	Economie	86	121	71
	Zorg en welzijn	20	35	10
Plaatsingen met startkwalificatie	Groen	12	0	4
	Techniek	88	111	72
	Economie	52	123	65
	Zorg en welzijn	39	61	40

Aantal gerealiseerde plaatsingen op een stageplaats (bol)		2012	2013	2014
Plaatsingen zonder startkwalificatie	Groen	421	451	559
	Techniek	1.278	1.752	1.938
	Economie	1.126	1.587	1.789
	Zorg en welzijn	1.955	2.010	2.264
Plaatsingen met startkwalificatie	Groen	84	112	124
	Techniek	198	285	284
	Economie	453	462	490
	Zorg en welzijn	663	524	568

De ontwikkeling in de meeste regio's laat zien dat het aantal overeenkomsten voor bbl-ers daalt en dat het aantal overeenkomsten voor bol-studenten groeit. Dat laatste verschijnsel komt onder andere omdat het aantal bol-studenten is gestegen. Daarnaast worden de stageperiodes korter en wordt er vaker een nieuwe stage gestart.

Kansen op de stagemarkt

Kansen en tekorten van stageplaatsen en leerbanen in regio Friesland in april 2014 (bron: SBB/kenniscentra)

Beroepsgroep	Kansen gemeten door kenniscentra	Tekorten aangegeven door opleidingen			
		bbl 1 + 2	bbl 3 + 4	bol 1 + 2	bol 3 + 4
Groen	Bloemen en tuincentra	■	■	■	■
	Diervverzorging	■	■	■	■
	Groene ruimte	■	■	■	■
	Plantenteelt	■	■	■	■
	Veehouderij en paardenhouderij	■	■	■	■
	Voedingsindustrie	■	■	■	■
Techniek	Afbouw en onderhoud	■	■	■	■
	AV, multimedia en gaming	■	■	■	■
	Bakkerij	■	■	■	■
	Bouw en infra	■	■	■	■
	Carrosserie	■	■	■	■
	Creatieve en ambachtelijke techniek	■	■	■	■
	Fotonica	■	■	■	■
	Gezondheidstechniek	■	■	■	■
	Hout en meubel	■	■	■	■
	Installatie-, elektro- en metaaltechniek	■	■	■	■
	Laboratoria	■	■	■	■
	Mobiliteit	■	■	■	■
	Modeindustrie	■	■	■	■
	Procestechniek	■	■	■	■
	Reclame en presentatie	■	■	■	■
	Scheepvaart	■	■	■	■
	Schoonmaak en glazenwassen	■	■	■	■
	Textielindustrie	■	■	■	■
	Transport en logistiek	■	■	■	■
	Uitgeven, vormgeven en printmedia	■	■	■	■
Economie	Artiesten, theater en evenementen	■	■	■	■
	Detailhandel food/non food	■	■	■	■
	Economisch administratief	■	■	■	■
	Facilitaire dienstverlening	■	■	■	■
	Groothandel food/non food	■	■	■	■
	Horeca	■	■	■	■
	ICT	■	■	■	■
	Recreatie	■	■	■	■
	Reizen	■	■	■	■
	Veiligheid	■	■	■	■
	Verssectoren	■	■	■	■
	Zorg en welzijn	Dokter-/apotheek-/tandartsassistenten	■	■	■
Kapper		■	■	■	■
Pedicure		■	■	■	■
Schoonheidsspecialist		■	■	■	■
Sport		■	■	■	■
Welzijn		■	■	■	■
Zorg		■	■	■	■

Deze tabel is een momentopname en geeft vanuit twee invalshoeken de situatie op de stagemarkt weer. Enerzijds de kansen op een leerplaats (bol en bbl) en anderzijds de tekorten aan leerplaatsen.

In de kolom Kansen staat met kleuren roze tot en met groen de kans op een leerplaats in regio Friesland aangegeven, volgens de kenniscentra. Naast tekorten worden hier ook overschotten gemeld.

In de rechter vier kolommen zijn eventuele tekorten aan leerplaatsen weergegeven in deze regio door de opleidingen. De kolommen zijn in vieren verdeeld: de leerbaansituatie voor bbl-ers op niveau 1-2 en niveau 3-4 en de stageplaatssituatie voor bol-ers op niveau 1-2 en 3-4.

Legenda

- er zijn meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen t.o.v. het aantal studenten
- over het algemeen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen, bij sommige opleidingen is er evenwicht
- over het algemeen is er evenwicht, bij sommige opleidingen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen
- de vraag naar en het aanbod aan stageplaatsen en leerbanen zijn in evenwicht
- over het algemeen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen, in sommige opleidingen is er een tekort
- over het algemeen is er evenwicht, bij sommige opleidingen is er een tekort aan stageplaatsen en leerbanen
- over het algemeen is er een tekort aan stageplaatsen en leerbanen, in sommige opleidingen is er evenwicht
- er is een tekort aan stageplaatsen en leerbanen t.o.v. het aantal studenten
- geen opleidingsaanbod in deze regio/geen gegevens

Leerbedrijven en studenten

Ontwikkelingen in regio Friesland (bron: DUO en Stagemarkt.nl)

Beroepsgroep	april 2012		april 2014		Trend	
	Bedrijven	Studenten	Bedrijven	Studenten		
Groen	Bloemen en tuincentra	138	85	206	137	↓
	Diervverzorging	1.015	494	955	479	↓
	Groene ruimte	390	363	384	336	↑
	Plantenteelt	264	145	373	183	↑
	Veehouderij en paardenhouderij	970	312	840	317	↓
	Voedingsindustrie	76	91	93	183	↓
Techniek	Afbouw en onderhoud	289	134	274	110	↑
	AV, multimedia en gaming	47	157	186	561	↑
	Bakkerij	87	99	88	121	↓
	Bouw en infra	693	962	598	601	↑
	Carrosserie	74	54	65	28	↑
	Creatieve en ambachtelijke techniek	27	34	36	11	◆
	Fotonica	50	146	68	92	◆
	Gezondheidstechniek	110	68	124	56	↑
	Hout en meubel	193	124	165	141	↓
	Installatie-, elektro- en metaaltechniek	871	1.810	952	1.920	↑
	Laboratoria	31	165	35	192	↓
	Mobiliteit	486	545	494	476	↑
	Modeindustrie	39	110	52	94	↑
	Procestechiek	51	278	51	106	◆
	Reclame en presentatie	212	143	282	257	↓
	Scheepvaart	103	273	124	290	↑
	Schoonmaak en glazenwassen	38	29	40	6	◆
	Textielindustrie	3		44	41	◆
	Transport en logistiek	269	419	333	388	↑
Uitgeven, vormgeven en printmedia	162	651	159	364	↑	
Economie	Artiesten, theater en evenementen	48	320	66	341	↑
	Detailhandel food/non food	1.225	1.491	1.285	1.576	↓
	Economisch administratief	1.375	1.677	1.369	1.592	↑
	Facilitaire dienstverlening	141	142	174	108	↑
	Groothandel food/non food	312	220	386	284	↓
	Horeca	476	1.075	557	1.129	↑
	ICT	350	814	404	691	↑
	Recreatie	161	251	222	292	↑
	Reizen	61	101	89	123	↑
	Veiligheid	26	445	22	407	↓
	Verssectoren	171	180	157	57	◆
Zorg en welzijn	Dokter-/apotheek-/tandartsassistenten	323	494	323	417	↑
	Kapper	246	260	266	209	↑
	Pedicure	22	7	27		◆
	Schoonheidsspecialist	146	325	197	371	↑
	Sport	607	935	808	816	↑
	Welzijn	1.780	3.389	1.864	3.135	↑
	Zorg	1.029	2.562	1.170	2.951	↓

Per beroepsgroep is het aantal leerbedrijven en studenten in april 2014 weergegeven en vergeleken met de situatie in april 2012. De meting is uitgevoerd over de periode 1 januari - 30 april 2014. In de tabel wordt de verhouding van het meest recente tertaal afgezet tegen die van het eerste tertaal van 2012.

De pijl in de kolom Trend geeft de ontwikkeling aan van de verhouding tussen het aantal leerbedrijven en studenten. Als de pijl (↑) omhoog wijst, is de verhouding van het aantal beschikbare leerbedrijven ten opzichte van het aantal studenten verbeterd in vergelijking met de vorige meetperiode. Wijst de pijl naar beneden (↓) dan is dit verslechterd. Bij een ruit (◆) is de verhouding niet bekend.

Aantal leerbedrijven per gemeente

Aantal leerbedrijven per gemeente en kenniscentrum in regio Friesland april 2014 (bron: Stagemarkt.nl)

In de volgende tabel is het aantal leerbedrijven per gemeente en kenniscentrum weergegeven. Het totaal van april 2014 is vergeleken met het totaal van 2013.

Gemeente	Aequor	Calibris	ECABO	Fundeon	GOC	Innovam	KC Handel	Kenteq	Kenweik	KOC	PMLF	Savantis	SH&M	SVGB	SVO	VOC	VTL	Totaal 2014	Totaal 2013
Achtkarspelen	88	91	59	42	4	26	56	29	20	26	3	16	11	3	7	6	28	515	502
Ameland	13	13	10	5	0	3	8	6	37	4	1	3	0	1	5	0	7	116	114
Dantumadiel	50	67	18	16	1	12	28	17	11	14	1	12	2	1	5	0	1	256	262
De Friese Meren	164	209	92	47	20	47	133	101	88	34	17	37	15	16	15	5	60	1.100	1.089
Dongeradeel	78	105	59	25	10	17	81	41	26	10	4	23	8	9	9	1	21	527	508
Ferwerderadiel	49	44	8	4	1	5	6	11	3	1	1	7	2	0	2	0	6	150	146
Franekeradeel	61	94	32	15	6	16	37	31	15	14	6	18	3	5	7	1	12	373	380
Harlingen	26	63	24	9	4	5	40	16	33	16	5	12	7	6	4	0	32	302	283
Heerenveen	105	284	176	31	29	48	151	82	60	39	14	56	16	19	8	11	43	1.172	1.137
Het Bildt	37	42	12	8	2	6	20	19	5	9	2	8	2	0	3	2	4	181	176
Kollumerland Ca	60	58	15	9	2	9	27	10	11	10	2	5	2	2	3	0	3	228	214
Leeuwarden	137	500	402	38	69	59	353	122	204	83	42	151	28	38	19	11	59	2.315	2.222
Leeuwarderadeel	32	50	8	3	0	4	20	10	5	5	1	9	0	2	3	1	1	154	158
Littenseradiel	64	56	8	11	1	12	8	12	7	6	1	10	4	1	3	1	1	206	217
Menameradiel	48	55	19	7	2	8	8	21	6	9	0	10	2	1	3	2	3	204	210
Ooststellingwerf	97	119	40	19	5	24	45	26	31	14	3	17	7	6	8	2	17	480	475
Opsterland	112	150	36	23	7	21	54	46	27	26	3	13	4	4	8	2	10	546	550
Schiermonnikoog	7	5	1	1	0	1	0	0	16	1	0	0	0	0	0	0	1	33	26
Smallingerland	83	306	189	40	30	55	191	92	66	40	16	52	6	18	14	7	41	1.246	1.196
Sudwest Fryslan	265	362	199	72	24	68	250	156	172	59	15	87	37	19	18	7	74	1.884	1.852
Terschelling	20	11	9	3	1	2	9	5	36	3	1	2	0	0	2	0	7	111	107
Tytsjerksteradiel	104	147	43	28	6	26	43	28	24	21	5	12	6	4	8	3	16	524	504
Vlieland	4	9	2	1	0	2	1	2	17	2	0	0	0	0	0	0	1	41	35
Weststellingwerf	105	116	42	17	7	24	52	39	22	16	6	22	4	5	3	2	13	495	476
Totaal 2014	1.809	2.956	1.503	474	231	500	1.621	922	942	462	149	582	166	160	157	64	461	13.159	12.837
Totaal 2013	1.930	2.805	1.522	489	225	505	1.557	897	855	420	141	558	167	147	151	70	398		

Aantal AKA-leerbedrijven per gemeente in regio Friesland april 2014 (bron: Stagemarkt.nl)

AKA-leerbedrijven zijn erkend op niveau 1 en extra toegerust om zwakkere studenten een stage of leerwerkplek aan te bieden. Het gaat om jongeren die eerder voortijdig zijn uitgevallen, moeilijk plaatsbaar zijn of jongeren met een extra zorgvraag wegens ziekte of handicap. Deze jongeren hebben

vaak hulp nodig om werk te vinden en te behouden. De AKA-leerbedrijven bieden hiermee een goede mogelijkheid om deze jongeren toch een kwalificatie te laten behalen en hen daarmee beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Het aantal in 2014 wordt vergeleken met dat in 2013.

Sector	Aantal AKA-leerbedrijven	
	2014	2013
Groene sector	191	125
Techniek	788	781
Economie	599	515
Zorg en Welzijn	146	115
Totaal	1.724	1.536

Toelichting door de kenniscentra

Bloemen en tuincentra

De belangstelling voor opleidingen in de sector bloemen en tuincentra daalt in deze regio. (bron: Aequor)

Dierverzorging

Vanwege een tekort aan leerbedrijven lopen eerstejaars studenten van de opleiding Dierverzorging stage op melkveehouderijbedrijven. (bron: Aequor)

Groene ruimte

Er is een lichte daling van het aantal studenten in deze regio. (bron: Aequor)

Plantenteelt

Er is sprake van een geringe daling van het aantal studenten. Het aantal studenten is en blijft laag, zeker in verhouding tot de kansrijke arbeidsmarkt in deze sector. (bron: Aequor)

Veehouderij en paardenhouderij

Er zijn meer dan voldoende leerbedrijven voor studenten van de opleiding Veehouderij beschikbaar. Een groot aandeel hiervan wordt benut door studenten Dierverzorging. (bron: Aequor)

Afbouw en onderhoud

Doordat het lastiger is om leerbanen (bbl) te vinden is er dit jaar een afname van het aantal studenten die zijn begonnen met een schildersopleiding of een opleiding in de afbouw en schilderen en onderhoud. Doordat het aantal erkende leerbedrijven nagenoeg gelijk is gebleven is de ontwikkeling in de meeste regio's weergegeven met een pijl omhoog. Gezien de vergrijzing in de sector zijn er de komende jaren veel vakbekwame schilders nodig. Het vergroten van de instroom in de schildersopleidingen is belangrijk. Door bedrijfsbezoeken worden bedrijven en instanties gestimuleerd om een (extra) leer/werkplaats of gedeeltelijke leer/werkplaats aan te bieden en wordt contact gelegd met gemeenten en woningcorporaties om alternatieve leerplaatsen te realiseren. Deze aanvullende werving in de regio's gaat nog dit schooljaar van start. In het voorjaar en de zomer is er traditioneel gezien meer werk in de sector en is het dus makkelijker voor leerlingen om een stage- of leerwerkplaats te vinden. (bron: Savantis)

AV, multimedia en gaming

Er zijn voldoende leerplaatsen beschikbaar voor studenten van de opleidingen AV en multimedia. Het aantal beschikbare leerplaatsen voor studenten van de opleiding Game Artist groeit, maar is beperkt in absolute omvang. Door de explosieve toename van het aantal studenten staat de beschikbaarheid van leerplaatsen voor studenten van de opleiding Game Artist onder druk. (bron: GOC)

Bakkerij

Het aanbod van studenten aan de opleidingen is groter dan verwacht. Er zijn te weinig leerplaatsen. Dit vergt een hele grote inspanning van Kenwerk en van het roc. (bron: Kenwerk)

Bouw en infra

Het aantal studenten is in april 2014 ten opzichte van april 2012 met 38% afgenomen, het aantal leerbedrijven met 14%. Friesland is een top-10 regio wat betreft het aantal erkende leerbedrijven en het aantal studenten in de bouw en infra. De forse afname van zowel leerbedrijven als studenten raakt de provincie dan ook hard. In kwartaal 4 2013 stromen nog steeds minder jongeren de bouw in

dan er uitstromen. In kwartaal 1 2014 zet de daling nog door. (bron: Fundeon)

Carrosserie

Bedrijven blijven terughoudend met het aanbieden van leerplaatsen aan studenten. Het dalende aantal schades en het daardoor teruglopende werkaanbod blijft een probleem. Veel bedrijven verkeren zakelijk in zwaar weer. De instroom van het totaal aantal nieuwe studenten in de opleidingen is landelijk gedaald. Studenten blijven moeite hebben met het vinden en behouden van een leerwerkplaats. Voor de opleiding Carrosseriebouw is de kans op werk en stage groot, omdat hier ruime vraag naar nieuwe instroom is en voor de carrosseriebouw is iemand aangesteld om leerbedrijven en leerlingen te werven voor alle scholen. (bron: VOC)

Creatieve en ambachtelijke techniek

In deze richtingen zijn er vaak kleinschalige specialiserende opleidingen. Over het algemeen zijn er voldoende leerplaatsen. In de kleinschalige specialiserende beroepen zijn veel zzp'ers werkzaam. Met name in de creatieve techniek is het vinden en organiseren van leerplaatsen daarom lastig. SOS Vakmanschap en het kenniscentrum SVGB bouwen op dit moment aan duurzame onderwijsoplossingen voor de problemen en onderzoeken wat er voor deze kleine specialiserende opleidingen nodig is om studenten in de praktijk op te leiden. (bron: SVGB)

Fotonica

In en rond Gelderland zijn tekorten aan leerplaatsen voor studenten van de opleiding Medewerker fotografie. Ook voor de Fotograaf en AV-beroepen is het nu lastiger om leerplaatsen in het noorden en oosten van het land te vinden. De kans op werk voor gediplomeerden in AV-beroepen is beter in het westen van het land. (bron: PMLF)

Gezondheidstechniek

Gezondheidstechnische opleidingen zijn vaak unieke opleidingen die op één locatie in Nederland worden gegeven (Tandtechniek, Orthopedische techniek) of een bovenregionale functie hebben (Medewerker steriele medische hulpmiddelen, Optiek). Er zijn landelijk over het algemeen voldoende leerplaatsen beschikbaar. In de gezondheidstechniek is er een toenemende terughoudendheid bij bedrijven in het aannemen van bbl-studenten. Zorgverzekeraars stellen strengere eisen aan vergoedingen en ook de vergoedingen zelf staan onder druk. SOS Vakmanschap en het kenniscentrum SVGB bouwen op dit moment aan duurzame onderwijsoplossingen voor de problemen en onderzoeken wat er voor deze kleine specialiserende opleidingen nodig is om studenten in de praktijk op te leiden. (bron: SVGB)

Hout en meubel

Door verschuivingen van studenten van een bbl-naar bol-opleiding en recenter van scheepsinterieurbouw naar interieurbouw, zijn er geen concrete tekorten aan leerplaatsen. De werkgelegenheid lijkt in Friesland iets aan te trekken, maar dat heeft nog geen directe gevolgen voor de beschikbaarheid van stageplaatsen en leerbanen. (bron: SH&M)

Installatie-, elektro- en metaaltechniek

Het aantal jonge werklozen, op zoek naar een baan in de installatie-, elektro- en metaaltechniek, is de afgelopen vier maanden in deze regio gedaald. Er zijn in het algemeen voldoende leerplaatsen. Het aanbod is het minst ruim in de installatiebranche. (bron: Kenteq)

Laboratoria

Er moet meer moeite gedaan worden om een leerplaats te vinden voor studenten van laboratoriumopleidingen. Hiervoor zijn twee oorzaken aan te wijzen. De laatste vier jaar stijgt de instroom van studenten in de opleidingen. Daarbij neemt een deel van de leerbedrijven minder of minder vaak stagiaires aan. In de regio Friesland is het vooral moeilijk om leerplaatsen te vinden voor studenten van de opleidingen Microbiologisch analist en de Analist klinische chemie. (bron: PMLF)

Mobiliteit

In de mobiliteitsbranche bevinden bedrijven zich nog steeds in zwaar weer. Het lichte herstel van de economie zien we niet terug in de verkoop van auto's en omzet in onderhoud en reparatie. In deze regio heeft de verhouding tussen het aantal leerbedrijven en studenten zich positief ontwikkeld. (bron: Innovam)

Modeindustrie

Voor de opleiding Basisedewerker mode/maaktleding (niveau 2) zijn er voldoende leerplaatsen beschikbaar. Studenten van de opleidingen Allround medewerker mode/maaktleding (niveau 3) en Specialist mode/maaktleding (niveau 4) hebben wat meer moeite om een leerplaats te vinden. (bron: KC Handel)

Procestechniek

Bij meerdere operatoropleidingen is de instroom van studenten dit jaar toegenomen. Daardoor zijn er meer leerplaatsen nodig. Door de crisis staat het opleiden en daarmee het begeleiden van stagiaires bij sommige bedrijven onder druk. Er zal meer moeite gedaan moeten worden om voldoende leerplaatsen te vinden en soms zal er een tekort zijn. In de regio Friesland is het vooral voor studenten van de opleiding Operator A lastiger om een leerplaats te vinden. (bron: PMLF)

Reclame en presentatie

Ook in de sector Reclame, Presentatie en Communicatie (RPC) is de crisis merkbaar. Opdrachtgevers bezuinigen op uitgaven in deze sector en het werkaanbod neemt enigszins af. De opleidingen in de sector blijven populair bij jongeren. Omdat de meeste studenten een bol-opleiding volgen en stagiaires een bedrijf niet veel extra kosten, is het vinden van leerplaatsen meestal geen probleem. Het kost als gevolg van de crisis in de sector meer moeite dan vroeger om een goede leerplaats te vinden, maar de meeste studenten kunnen nog wel worden geplaatst bij een bedrijf. Het aantal erkende leerbedrijven is afgenomen. Door het grote aantal studenten kan de stage- en leerbanenmarkt onder druk komen te staan. In sommige regio's is er sprake van concurrentie vanuit het hbo en veel studenten stromen na diplomering door naar het hbo. (bron: Savantis)

Scheepvaart

In diverse nautische deelsectoren zijn er volop kansen op de arbeidsmarkt en is er vraag naar goed opgeleid personeel, veroorzaakt door verloop en vergrijzing. Over het algemeen is het geen probleem om een stageplaats of leerbaan te vinden. (bron: VTL)

Schoonmaak en glazenwassen

De afgelopen jaren is er een toename geweest van het aantal scholen dat schoonmaakopleidingen in de schoonmaakbranche aanbiedt. Daardoor is

ook het aantal studenten die kiezen voor deze opleidingen toegenomen. De meeste studenten volgen een opleiding in de bbl en hebben dus een arbeidscontract bij een schoonmaakbedrijf. Met name voor de opleidingen op niveau 1 zijn veel studenten ingeschreven. De schoonmaaksector biedt mbo-opleidingen op alle niveaus en ondanks de crisis zijn er voldoende leerplaatsen. Veel erkende leerbedrijven bieden meerdere (soms tientallen tot meer dan honderd leerbanen aan. Daarom zegt het aantal erkende leerbedrijven niet altijd iets over het gemak voor leerlingen om een opleidingsplaats in de schoonmaak te vinden. (bron: Savantis)

Textielindustrie

Er zijn in deze regio (vrijwel) geen studenten die een opleiding volgen in de textielindustrie. (bron: KC Handel)

Transport en logistiek

Verschillende sectoren die te maken hebben met een dalend aantal werkzame personen zitten naar verwachting in 2014 op hun dieptepunt, waarbij de verwachting is dat in 2015 de werkgelegenheid zich weer zal herstellen. Dit geldt onder meer voor het beroepsgoederenvervoer, de binnenvaart en het personenvervoer. Een verdere daling wordt verwacht in onder meer de scheepsbouw en het vervoer door de lucht. De werkgelegenheid in de branches logistieke dienstverlening en haven, open overslag blijft naar verwachting op peil, of groeit licht door. (bron: VTL)

Uitgeven, vormgeven en printmedia

Er zijn voldoende leerplaatsen beschikbaar voor studenten van de opleidingen Uitgeven en Printmedia. Dit ondanks de afname van het aantal bedrijven en de werkgelegenheid als gevolg van economische en technologische ontwikkelingen. Vormgeving is al jaren een populaire opleidingsrichting die veel studenten trekt en steeds meer scholen bieden deze opleidingen aan. Hierdoor kunnen knelpunten ontstaan bij het vinden van leerplaatsen. (bron: GOC)

Artiesten, theater en evenementen

Er zijn over het algemeen ruim voldoende leerplaatsen. Door de aanwezigheid van productiehuisen en impresariaten zijn er op zich voldoende mogelijkheden voor de beroepspraktijkvorming voor studenten van de opleiding Artiest. Door bezuinigingen van de centrale overheid en gemeenten staan veel theaters en gezelschappen onder grote druk. Dit belemmert het werven van meer leerplaatsen. (bron: GOC)

Detailhandel food/non food

Er zijn in deze regio over het algemeen voldoende leerplaatsen voor studenten die een opleiding volgen in de detailhandel, vooral op niveau 1, 2 en 3. Voor studenten van de opleiding Interieuradviseur (niveau 4) blijft het aanbod van leerplaatsen gering. (bron: KC Handel)

Economisch administratief

Over het algemeen is de kans op een stageplaats of een leerbaan voor studenten van de economisch administratieve opleidingen matig. Knelpunten zijn er voor studenten van de niveau 2 opleidingen en de financieel administratieve opleidingen Financieel administratief medewerker (niveau 3), Bedrijfsadministrateur en Assistent accountant (beiden niveau 4). Gunstige perspectieven zijn er voor studenten van de juridische opleidingen Medewerker personeel en arbeid en Medewerker sociale zekerheid (beiden niveau 4).

Facilitaire dienstverlening

Met een groeiende instroom van studenten op het roc groeit ook het aantal stageplaatsen. Hierin zit nog meer potentieel. (bron: Kenwerk)

Groothandel food/non food

Er is een ruim aanbod van leerplaatsen voor studenten die een logistieke of commerciële opleiding volgen in de groothandel. Bij de opleidingen Logistiek teamleider (niveau 3) en Vestigingsmanager groothandel (niveau 4) is het aanbod van leerplaatsen wat gering. (bron: KC Handel)

Horeca

Ook in de horeca in Friesland is de crisis nog niet voorbij. Er is meer vraag naar bol-ers dan naar bbl-ers, maar de instroom is navenant omdat ook ouders kiezen voor een bol-opleiding voor hun kinderen. (bron: Kenwerk)

ICT

Het stageperspectief voor studenten van de opleiding Applicatieontwikkelaar (niveau 4) is ruim voldoende. Voor Particulier digitaal onderzoeker, Netwerkbeheerder, ICT-beheerder (allen niveau 4) en Medewerker ICT (niveau 2) matig. Knelpunten zijn er voor studenten van de opleiding Medewerker beheer ICT (niveau 3). (bron: ECABO)

Recreatie

In de sector recreatie wordt voor leerplaatsen breed gezocht. Buiten het seizoen wordt er ook buiten de branche gekeken naar mogelijkheden om stagiairs te plaatsen. (bron: Kenwerk)

Reizen

In de reisbranche speelt de crisis een grote rol. Er is veel onzekerheid, maar vooralsnog blijft het aantal leerplaatsen gelijk. (bron: Kenwerk)

Veiligheid

Het aantal stageplaatsen en leerbanen in de particuliere beveiliging en de publieke veiligheid is beperkt. Bij defensie is het aantal studenten afhankelijk van het aantal leerplaatsen dat beschikbaar is (dus per definitie is er sprake van evenwicht). Er is een tekort aan leerplaatsen voor studenten van de opleiding Coördinator beveiliging (particuliere beveiliging niveau 3) en in mindere mate voor studenten van de opleiding Handhaver toezicht en veiligheid (publieke veiligheid niveau 3). (bron: ECABO)

Verssectoren

Op dit moment is er balans in de vraag naar en het aanbod van leerbanen in de versdetailhandel. Er zijn echter in de industrie en groothandel steeds minder leerbedrijven waar studenten voor een leerbaan terecht kunnen. Er is een tendens zichtbaar dat er minder bedrijfsgroepen met opleidingen starten, in het MKB zijn de effecten van de crisis minder terug te zien in het aanbod van leerbanen. (bron: SVO kenniscentrum food)

Dokter-/apotheek-/tandartsassistenten

In vergelijking met vorig jaar is het aantal studenten afgenomen. Voor gediplomeerde doktersassistenten en tandartsassistenten is de kans op werk ruim voldoende. Voor gediplomeerde apothekersassistenten wordt voldoende werk verwacht. De kans op stage voor studenten van de opleidingen Doktersassistent en Tandartsassistent is matig. Voor de Apothekersassistent is de kans op stage voldoende. (bron: Calibris)

Kapper

In de kappersbranche is de werkgelegenheid de afgelopen jaren gestegen door met name het groeiende aantal zzp-ers. Er zijn in verhouding meer studenten die een opleiding volgen op niveau 2 dan op niveau 3, terwijl de vraag op de arbeidsmarkt andersom is. Hierdoor zullen gediplomeerden op niveau 2 meer dan in het verleden moeite moeten doen om een baan te vinden. De vraag naar en het aanbod van leerplaatsen is in evenwicht. Maar door de economische situatie neemt de bereidheid om een leerplaats

aan te bieden af. Dit geldt met name voor stageplaatsen voor bol-studenten en voor bbl-studenten. Roc's bieden geen eerste jaar niveau 2 bbl-opleiding meer aan. Er zijn voldoende erkende leerbedrijven, echter door voldoende bezetting van zittend personeel en de kosten voor stageplaatsen (CAO) is het moeilijk om studenten te plaatsen. (bron: KOC Nederland)

Pedicure

Pedicure is een beroep dat vrijwel volledig door zzp-ers wordt beoefend. Het grootste deel van de pedicures wordt opgeleid buiten het reguliere mbo onderwijs. Studenten volgen vaak een opleiding bij een particuliere erkende opleider. Eenmansbedrijven hebben doorgaans minder mogelijkheden om leerplaatsen aan te bieden dan bedrijven met personeel. Er zijn in deze regio (meer dan) voldoende leerbedrijven om in de vraag naar leerplaatsen te kunnen voorzien. (bron: KOC Nederland)

Schoonheidsspecialist

Schoonheidsspecialist is een beroep dat vrijwel volledig door zzp-ers wordt beoefend. Het aantal bedrijven met personeel is zeer beperkt en daarmee ook de vervangingsvraag. Eenmansbedrijven hebben doorgaans minder mogelijkheden om leerplaatsen aan te bieden dan bedrijven met personeel. De vraag naar en het aanbod van leerplaatsen voor studenten op niveau 3 is redelijk in evenwicht. Voor niveau 4 studenten verloopt het vinden van een leerplaats, gezien de toegenomen vraag, moeizaam. Veel bedrijven die erkend zijn voor niveau 3 voldoen niet aan de criteria voor niveau 4. Studenten lopen in het eerste leerjaar vooral stage bij drogisterijen. Vergelijken met de overige provincies, is Friesland één van de provincies met het laagste aantal geregistreerde leerbedrijven en de meeste studenten. Er zijn teveel studenten ten opzichte van het aantal (leer)bedrijven in Nederland. Er wordt ook naar (leer)bedrijven gezocht in het buitenland. (bron: KOC Nederland)

Sport

In vergelijking met vorig jaar is het aantal studenten duidelijk afgenomen. De kans op werk voor gediplomeerde schoolverlaters met een sportopleiding is matig tot gering. Voor de schoolverlaters van de opleiding Sport- en bewegingsleider op niveau 3 is er wel een goed arbeidsmarktperspectief. Voor studenten van niveau 4-opleidingen Sport- en bewegingsagoog en Sport- en bewegingsmanager, is het lastig om tijdig een passende leerplaats te vinden. Studenten van de overige sportopleidingen hebben een voldoende tot goede kans op het vinden van een leerplaats. (bron: Calibris)

Welzijn

In vergelijking met vorig jaar is het aantal studenten duidelijk afgenomen. Als gevolg van bezuinigingen is de kans op werk gering voor gediplomeerden van de opleidingen Pedagogisch werk en voor de Onderwijsassistent. Voor de overige welzijnskwalificaties is de kans op werk voldoende. Studenten van de opleidingen Pedagogisch werker kinderopvang, Sociaal cultureel werker en Sociaal maatschappelijk dienstverlener (allen niveau 4) hebben moeite met het vinden van een leerplaats. Voor de overige welzijnsopleidingen zijn er ruim voldoende leerplaatsen. (bron: Calibris)

Zorg

In vergelijking met vorig jaar is het aantal studenten toegenomen. De kans op werk is voor zorgkwalificaties op niveau 1, 2 en 3 matig of gering. Voor gediplomeerden van de opleidingen Verpleegkundige (niveau 4) en Maatschappelijke zorg (niveau 4) is er wel (ruim) voldoende arbeidsmarktperspectief. Voor veel zorgopleidingen is de kans op stage matig of gering. Voor studenten van de opleiding Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg zijn er wel voldoende leerplaatsen. (bron: Calibris)

Waar zijn gediplomeerden terechtgekomen in deze regio (bron: DUO/SBB, zie leeswijzer p. 13)

Waar zijn mbo-gediplomeerden uit 2012-2013 terecht gekomen? Doorstroom (>) per beroepsgroep mbo-hbo-arbeidsmarkt 2013-2014	aantal niv. 1	1 > binnen mbo	aantal niv. 2	2 > binnen mbo	aantal niv. 3	3 > binnen mbo	aantal niv. 4	4 > binnen mbo	tot. gediplomeerd	totaal intern	> binnen mbo	> ho (hbo/ad)	> arbeidsmarkt
Bloemen en tuincentra	3	100%	21	24%	14	7%	3	33%	41	10	24%	5%	71%
Dierv verzorging	0	0%	82	60%	43	60%	69	3%	194	77	40%	15%	45%
Groene ruimte	17	18%	33	36%	44	23%	40	0%	134	25	19%	14%	67%
Plantenteelt	7	86%	39	31%	10	10%	11	0%	67	19	28%	7%	64%
Veehouderij en paardenhouderij	0	0%	3	0%	48	17%	47	2%	98	9	9%	31%	60%
Voedingsindustrie	0	0%	26	12%	28	7%	8	0%	62	5	8%	2%	90%
Totaal Groen	27	44%	204	40%	187	26%	178	2%	596	145	24%	14%	61%
Afbouw en onderhoud	0	0%	27	52%	12	25%	6	0%	45	17	38%	4%	58%
AV, multimedia en gaming	0	0%	0	0%	1	0%	25	0%	26	0	0%	62%	38%
Bakkerij	3	100%	33	52%	6	0%	1	0%	43	20	47%	0%	53%
Bouw en infra	6	50%	115	54%	79	15%	86	1%	286	78	27%	14%	59%
Carrosserie	0	0%	9	78%	17	18%	2	0%	28	10	36%	4%	61%
Creatieve en ambachtelijke techniek	0	0%	0	0%	0	0%	3	0%	3	0	0%	33%	67%
Fotonica	0	0%	5	60%	0	0%	27	0%	32	3	9%	32%	58%
Gezondheidstechniek	0	0%	2	50%	4	25%	17	0%	23	2	9%	0%	91%
Hout en meubel	0	0%	33	58%	19	0%	5	0%	57	19	33%	4%	63%
Installatie-, elektro- en metaaltechniek	2	50%	274	56%	168	21%	205	3%	649	197	30%	10%	60%
Laboratoria	0	0%	0	0%	5	60%	25	0%	30	3	10%	37%	53%
Mobiliteit	1	0%	110	55%	65	12%	25	0%	201	68	34%	2%	64%
Modeindustrie	0	0%	11	73%	1	0%	12	0%	24	8	33%	33%	33%
Procestechneek	33	3%	75	1%	10	0%	1	0%	119	2	2%	0%	98%
Reclame en presentatie	0	0%	14	93%	19	74%	66	0%	99	27	27%	31%	41%
Scheepvaart	0	0%	30	53%	38	11%	18	0%	86	20	23%	2%	74%
Schoonmaak en glazenwassen	0	0%	7	14%	0	0%	1	0%	8	1	13%	0%	88%
Textielindustrie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Transport en logistiek	1	100%	154	18%	28	36%	31	3%	214	39	18%	3%	78%
Uitgeven, vormgeven en printmedia	0	0%	5	60%	5	40%	69	1%	79	6	8%	56%	37%
Totaal Techniek	46	20%	904	45%	477	20%	625	1%	2.052	520	25%	12%	63%
Artiesten, theater en evenementen	0	0%	9	78%	9	11%	49	2%	67	9	13%	27%	60%
Detailhandel food/non food	2	50%	181	49%	165	42%	163	1%	511	161	32%	14%	55%
Economisch administratief	0	0%	70	47%	109	22%	325	2%	504	62	12%	38%	50%
Facilitaire dienstverlening	0	0%	49	43%	0	0%	11	9%	60	22	37%	7%	57%
Groothandel food/non food	3	0%	25	40%	72	61%	48	2%	148	55	37%	23%	40%
Horeca	15	13%	129	52%	85	46%	157	4%	386	115	30%	23%	48%
ICT	0	0%	68	74%	90	51%	94	1%	252	97	38%	17%	44%
Recreatie	0	0%	16	44%	21	62%	16	0%	53	20	38%	15%	47%
Reizen	0	0%	0	0%	8	100%	11	0%	19	8	42%	47%	11%
Veiligheid	0	0%	203	42%	48	8%	0	0%	251	89	35%	0%	64%
Verssectoren	0	0%	17	18%	8	13%	0	0%	25	4	16%	4%	80%
Totaal Economie	20	15%	767	49%	615	40%	874	2%	2.276	642	28%	21%	51%
Dokter-/apotheek-/tandartsassistenten	0	0%	0	0%	0	0%	186	4%	186	7	4%	24%	73%
Kapper	0	0%	31	58%	47	26%	0	0%	78	30	38%	0%	62%
Pedicure	0	0%	0	0%	1	0%	0	0%	1	0	0%	0%	100%
Schoonheidsspecialist	0	0%	0	0%	56	50%	56	9%	112	33	29%	25%	46%
Sport	0	0%	33	70%	63	59%	149	1%	245	61	25%	42%	33%
Welzijn	0	0%	0	0%	354	28%	839	5%	1.193	138	12%	32%	57%
Zorg	33	42%	536	42%	434	12%	152	0%	1.155	291	25%	3%	71%
Totaal Zorg en welzijn	33	42%	600	44%	955	24%	1.382	4%	2.970	560	19%	20%	61%
AKA	503	64%	0	0%	0	0%	0	0%	503	321	64%	0%	36%
Totaal 2013-2014	629	57%	2.475	45%	2.234	28%	3.059	3%	8.397	2.188	26%	17%	57%
Totaal 2012-2013	539	50%	2.502	41%	2.172	27%	2.803	2%	8.016	1.944	24%	15%	61%

Jonge werkzoekenden naar gemeente

Jonge werkzoekenden naar gemeente in regio Friesland (bron: UWV)

In de tabel is te zien hoeveel jonge werkzoekenden (<27 jaar) er bij UWV geregistreerd zijn per gemeente, arbeidsmarktregio en in Nederland. Daarnaast is er een verdeling gemaakt naar opleidingsniveau. Zo kan er bijvoorbeeld een vergelijking gemaakt worden tussen het aandeel jongeren zonder startkwalificatie in de regio en in Nederland. Jongeren zonder startkwalificatie hebben basisonderwijs, vmbo- of mbo-niveau 1 als hoogst afgeronde opleiding. Middelbaar opgeleiden hebben minimaal mbo-niveau 2 of havo/vwo-niveau behaald en hoger opgeleiden hebben een hbo/wo-opleiding. De categorie 'overig' is niet weergegeven in de tabel.

Gemeente	Totaal april 2014	Opleidingsniveau		
		Geen startkwalificatie	Middelbaar	Hoog
Nederland	87.497	40.574	37.652	8.791
<i>aandeel opleidingsniveau</i>		<i>46%</i>	<i>43%</i>	<i>10%</i>
Friesland	4.048	1.643	2.080	305
<i>aandeel opleidingsniveau</i>		<i>41%</i>	<i>51%</i>	<i>8%</i>
Achtkarspelen	159	66	84	<10
Ameland	<10	<10	<10	<10
Dantumadiel	97	38	56	<10
De Friese Meren	181	60	94	25
Dongeradeel	137	57	75	<10
Ferwerderadiel	35	12	19	<10
Franekeradeel	121	54	61	<10
Harlingen	105	47	46	11
Heerenveen	332	144	167	20
Het Bildt	69	30	35	<10
Kollumerland Ca	71	26	40	<10
Leeuwarden	1.105	439	566	97
Leeuwarderadeel	51	20	27	<10
Littenseradiel	46	13	28	<10
Menameradiel	46	10	32	<10
Ooststellingwerf	123	59	54	<10
Opsterland	152	62	77	12
Schiermonnikoog	<10	<10	<10	<10
Smallingerland	465	194	243	26
Sudwest Fryslan	445	179	220	41
Terschelling	11	<10	<10	<10
Tytsjerksteradiel	130	58	66	<10
Vlieland	<10	<10	<10	<10
Weststellingwerf	155	64	78	12

Leeswijzer (p. 12)

Deze tabel toont het aantal gediplomeerden per opleidingsniveau in de kolommen aantal niv. 1, aantal niv. 2, aantal niv. 3 en aantal niv. 4. De kolommen hierachter tonen het percentage gediplomeerden dat doorstroomt naar een andere

mbo-opleiding. Daarachter volgen het totaal aantal gediplomeerden (op niveau 1 tot en met 4) en het aantal van dit totaal dat is doorgestroomd naar een vervolopleiding binnen het mbo. In de drie rechter kolommen zijn percentages opgenomen: in de linker het percentage van het totaal

aantal gediplomeerden dat is doorgestroomd naar een opleiding binnen het mbo, de middelste het percentage gediplomeerden dat is doorgestroomd naar een hbo- of ad- (Associate degree) opleiding en in de rechter het percentage gediplomeerden dat beschikbaar is gekomen voor de arbeidsmarkt.

WW-uitkeringen aan jongeren

Aantal lopende WW-uitkeringen per gemeente aan jongeren in regio Friesland (bron: UWV)

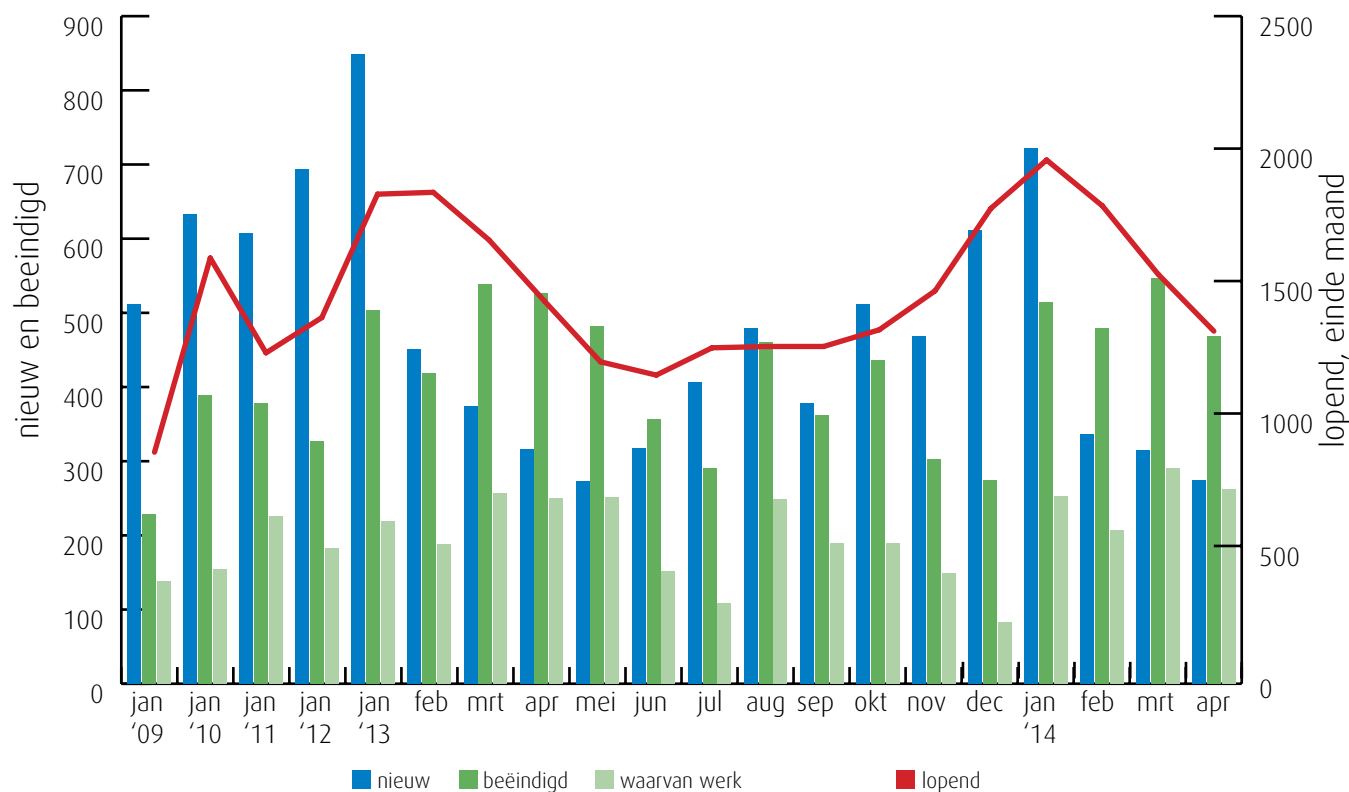
In deze tabel wordt het aantal lopende WW-uitkeringen aan jongeren weergegeven voor Nederland, de arbeidsmarktregio en de bijbehorende gemeenten. Verschillen tussen kleine aantallen kunnen leiden tot grote mutatiepercentages. UWV ziet de WW-informatie als een belangrijke factor om inzicht te krijgen in de dynamiek op de arbeidsmarkt. De dynamiek bij WW-uitkeringen van jongeren is groter dan die bij ouderen, omdat jongeren meestal korter recht op WW hebben en relatief vaak werken met een tijdelijk arbeidscontract. Ouderen worden minder snel ontslagen, maar als dat eenmaal is gebeurd, dan komen ze minder gemakkelijk weer aan het werk.

Gemeente	2012 april	2013 april	2014 april	mutatie 2013-2012	mutatie 2014-2013
Nederland	20.351	30.673	30.925	51%	1%
Friesland	1.042	1.423	1.311	37%	-8%
Achtkarspelen	78	84	87	8%	4%
Ameland	<10	<10	<10	-	-
Dantumadiel	40	54	32	35%	-41%
De Friese Meren	48	87	92	81%	6%
Dongeradeel	38	70	58	84%	-17%
Ferwerderadiel	14	27	22	93%	-19%
Franekeradeel	50	33	48	-34%	45%
Harlingen	28	30	44	7%	47%
Heerenveen	96	104	72	8%	-31%
Het Bildt	19	25	25	32%	0%
Kollumerland Ca	27	35	24	30%	-31%
Leeuwarden	193	272	253	41%	-7%
Leeuwarderadeel	12	21	21	75%	0%
Littenseradiel	10	15	24	50%	60%
Menameradiel	21	23	28	10%	22%
Ooststellingwerf	37	46	56	24%	22%
Opsterland	34	48	54	41%	13%
Schiermonnikoog	<10	<10	<10	-	-
Smallingerland	95	153	112	61%	-27%
Sudwest Fryslan	108	168	131	56%	-22%
Terschelling	<10	<10	10	-	-
Tytsjerksteradiel	42	64	43	52%	-33%
Vlieland	<10	<10	<10	-	-
Weststellingwerf	45	53	63	18%	19%

Trend WW-uitkeringen aan jongeren in regio Friesland (bron: UWV)

In deze grafiek is de ontwikkeling van het aantal WW-uitkeringen te zien. De lichtgroene kolom geeft het aantal beëindigde WW-uitkeringen vanwege werkherovating weer. Andere redenen voor beëindiging zijn het bereiken van de maximale duur van de WW-uitkering en 'overige redenen' (o.a. ziekte). Deze zijn niet in de grafiek opgenomen. Stijging van het aantal beëindigde uitkeringen vanwege werkherovating kan gezien worden als een gunstige arbeidsmarktontwikkeling.

Nieuwe WW-uitkeringen aan jongeren naar bedrijfssector in regio Friesland (bron: UWV)

Sector	2013		2014	
	jan t/m apr	jan t/m apr	jan t/m apr	jan t/m apr
Landbouw, bosbouw en visserij	61	26	-35	-57%
Industrie, nutsbedrijven en delfstoffen	199	124	-75	-38%
Bouwnijverheid	156	67	-89	-57%
Detailhandel	252	239	-13	-5%
Groothandel	66	63	-3	-5%
Vervoer en opslag	67	65	-2	-3%
Horeca	112	107	-5	-4%
Financiële en zakelijke dienstverlening	846	712	-134	-16%
<i>waarvan uitzendbedrijven</i>	<i>673</i>	<i>546</i>	<i>-127</i>	<i>-19%</i>
Gezondheidszorg, welzijn en cultuur	187	220	33	18%
Openbaar bestuur	14	12	-2	-14%
Onderwijs	24	10	-14	-58%
Totaal < 27 jaar	1.989	1.648	-341	-17%
Totaal alle leeftijdsklassen	9.869	8.993	-876	-9%

In deze tabel is de ontwikkeling van het aantal nieuwe WW-uitkeringen aan jongeren (<27 jaar) per bedrijfssector te zien. Zo is te zien in welke sectoren het aantal nieuwe uitkeringen stijgt of daalt. Dit geeft een indicatie van de arbeidsmarktontwikkelingen en de kansen voor jongeren in die bedrijfssector.

Ter vergelijking is in de kolommen onder mutatie ook het aantal nieuwe WW-uitkeringen (voor alle leeftijdsklassen) opgenomen.

Colofon

© UWV en Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)

Uitgave: juni 2014
Redactie: UWV en SBB
Vormgeving: SBB
Drukwerk: Bestenzet, Zoetermeer

Contactpersonen arbeidsmarktinformatie UWV

Jan Oosterhuis | 06 33 341 397 | Jan.Oosterhuis@uwv.nl
Erik Oosterveld | 06 20 611 890 | Erik.Oosterveld@uwv.nl

www.werk.nl | www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie

beroepsonderwijs bedrijfsleven

Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)

Postbus 7259, 2701 AG Zoetermeer

Regionaal adviseur Regionaal Adviesteam Samenwerkende Kenniscentra

Tamara Sloothak | 06 51 237 310 | t.sloothak@s-bb.nl

www.s-bb.nl | www.kansopwerk.nl

Kenniscentra voor beroepsonderwijs en bedrijfsleven:

Aequor, Calibris, ECABO, Fundeon, GOC, Innovam, KC Handel, Kenteq,
Kenwerk, KOC, KC PMLF, Savantis, SH&M, SVGB, SVO, VOC, VTL

Toelichting van de gebruikte begrippen

Bbl

Leerweg in het mbo waarbij het praktijkdeel minimaal 60% is en over het algemeen 4 dagen wordt gewerkt met een arbeidsovereenkomst en 1 dag school bezoekt. Een leerplaats voor de bbl wordt ook leerbaan genoemd.

Bol

Leerweg in het mbo waarbij het praktijkdeel tussen 20% en 60% is waarbij meestal geen sprake is van een arbeidsovereenkomst. Een leerplaats voor de bol wordt ook stage genoemd.

Beroepspraktijkvorming-leerplaats (leerplaats)

Leerplaats heeft zowel betrekking op bol als op bbl.

Gerealiseerde stageplaatsen en leerbanen

Uitgangspunt is de arbeidsmarktregio waar de student woont. Het gaat om studenten jonger dan 27 jaar die tussen 1-1-2014 en 30-04-2014 zijn gestart met een stageplaats of leerbaan. Per deelnemer is via Stagemarkt.nl en DUO Groningen het bezit van de startkwalificatie bepaald.

Jongeren

Personen jonger dan 27 jaar.

Geregisteerde werkzoekende (nww)

Een geregisteerde werkzoekende, ook wel niet-werkende werkzoekende (nww) genoemd, is een bij UWV ingeschreven

werkzoekende zonder werk of minder dan 12 uur per week werkzaam. De geregisteerde werkzoekenden bestaan uit werkzoekenden met een uitkering (WW, WWB) of zonder uitkering. Dit aantal wordt beïnvloed door registratieprocessen van UWV en gemeenten. Zo kan het aantal niet-werkende werkzoekenden toenemen door verscherpte controles op de registratieplicht van werkzoekenden met een bijstanduitkering. De cijfers van UWV mogen niet worden verward met de werkloosheidscijfers, zoals deze door het CBS worden gepresenteerd.

Totale vacaturemarkt

Het totaal aan vacatures per bedrijfssector in een bepaalde periode en in een bepaald gebied.

Laag-middelbaar-hoog beroepsniveau

Vacatures op laag beroepsniveau zijn vacatures waarvoor maximaal een vmbo opleiding gevraagd wordt. Middelbaar beroepsniveau houdt in dat het gaat om vacatures waarvoor mbo of havo/vwo niveau gevraagd wordt. Hoog wil zeggen, dat de vacature bestemd is voor mensen met een hbo/wvo opleiding. Het beroepsniveau kan verkregen zijn door werkervaring of door opleiding.

Startkwalificatie

Een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een basisberoepsopleiding (mbo-2; dat wil zeggen niveau 2 van de kwalificatiestructuur, zoals vastgelegd in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)).

WW-uitkering

Vanaf januari 2014 neemt UWV de WW-uitkeringen als uitgangspunt bij de analyse van dynamiek op de arbeidsmarkt. WW-uitkeringen hebben betrekking op ontslagwerkloosheid en geven daarom een actueel beeld van de ontwikkelingen en dynamiek aan de aanbodkant van de arbeidsmarkt. Een WW-uitkering is gelijk aan een WW-recht. Het aantal WW-uitkeringen is hoger dan het aantal personen met een WW-uitkering omdat een persoon meerdere WW-rechten kan hebben, bijvoorbeeld uit meerdere dienstverbanden. Van de lopende WW-uitkeringen is gemiddeld 4 à 5 procent van personen met meerdere WW-rechten. Bij WW-uitkeringen naar bedrijfssector wordt de herkomstsector weergegeven. Dit betreft de sector waar het recht op de WW-uitkering is ontstaan. Jongeren kunnen ook in een andere sector dan de herkomstsector werk gevonden hebben.

Beëindigde WW-uitkeringen

WW-uitkeringen worden vooral beëindigd door het vinden van werk of het bereiken van de maximale uitkeringsduur. Andere redenen voor beëindiging zijn bijvoorbeeld ziekte, arbeidsongeschiktheid of het volgen van een opleiding.